

הרב אברהם צוקרמן זצ"ל
נקרא לישיבה של מעלה, ט"ז במרחשון תשע"ד

הרב אברהם צוקרמן זצ"ל, ראש ישיבת "כפר הרא"ה" וראש ישיבות בני עקיבא, נולד בעיירה לבדוב שבליטא, לנחמיה וגיטל. עד גיל אחת עשרה, התחנך בבית ספר "תרבות" היהודי המקומי, בו שולבו לימודי קודש ולימודי חול. בגיל אחת עשרה וחצי, נסע ללמוד בישיבה באושמנה ששייכת לזרם ישיבות המוסר הליטאיות, וכך כל הישיבות בהן למד בהמשך. למד בישיבת "בית יוסף" בפינסק, אחת מבנותיה של ישיבת "נובהרדוק", מישיבות תנועת המוסר. בפינסק למד תורה מפי הרב יעקב ישראל קנייבסקי, המכונה ה"סטייפלער". בישיבה בפינסק, על אף תנאי המחיה הקשים, שהה שנתיים רצופות, חזר לביתו לחודשיים, ושוב נסע לישיבה לשנתיים רצופות. הרב אברהם צוקרמן היה אחרון תלמידי ישיבת נובהרדוק.

בזכות לימודיו בישיבה, קיבל אישור עלייה לארץ (סרטיפיקט). הוא מימש את האישור, ובלי"ג בעומר תרצ"ו, הגיע לארץ ישראל, לנמל חיפה. מאז לא עזב את הארץ, וחגג בכל שנה את יום עלייתו. כמו כן, התנגד ליציאה מהארץ, אפילו למסע לפולין. עם הגיעו לארץ, נסע לבני ברק, ללמוד בישיבת "בית יוסף". להפתעתו, גשגש בישיבה את רבו מפינסק, הסטייפלער, שעלה לארץ.

בחורף ת"ש, הוקמה הישיבה ב"כפר הרא"ה". למהלך זה היה שותף הרב צוקרמן, שהיה פעיל בתנועה. לישיבה הגיעו 13 בחורים, והרב נריה היה הר"מ שלהם. כשהגיעה קבוצה נוספת ב-י באייר, הגיע הרב צוקרמן על מנת להיות להם ר"מ. הרב פעל להכנסת לימודי חול תיכוניים לישיבה, חרף התנגדותו של הרב נריה לעניין. לשיטתו, חובתו ההלכתית של אב ללמד את בנו אומנות, כדברי הגמרא (קידושין כט, א): "האב חייב בבנו למולו, ולפדותו, וללמדו תורה, ולהשיאו אשה וללמדו אומנות", חלה על לימוד לימודי חול המאפשרים הוצאת תעודת בגרות. יתרה מזו, הרב צוקרמן אף עודד את תלמידיו להוציא תארים אוניברסיטאיים, מתוך ראייה כי בימינו נדרש תואר אקדמי לשם רכישת מקצוע.

לצד תפקידו כמנהל הישיבה ב"כפר הרא"ה", כיהן הרב צוקרמן כראש המכינה לישיבות בני עקיבא "גבעת שמואל" (לימים, ישיבת בני עקיבא "גבעת שמואל"). לאחר פטירת הרב משה צבי נריה (1995), מונה לראש הישיבה ב"כפר הרא"ה", והרבנים פתחיה נריה (בנו של הרב משה צבי נריה) ומאיר צוקרמן (בנו של הרב צוקרמן) כיהנו זמן מה כסגני ראש הישיבה, ובשנת ה'תש"ע הועבר ניהול הישיבה למרכז ישיבות בני עקיבא. בהמשך, נסגרה הישיבה לזמן קצר ונפתחה מחדש בשנת ה'תשע"ג.

הרב צוקרמן שימש כיו"ר ישיבות בני עקיבא, עד שְׁלִימִים מונה הרב חיים דרוקמן ליושב ראש מרכז ישיבות בני עקיבא והרב צוקרמן נשא בתואר ראש ישיבות בני עקיבא.

חָבַל עַל דְּאֲבָדִין וְלֹא מִשְׁתַּכְּחִין, תנצב"ה

ראש חודש כסלו יהיה ביום ראשון וביום שני הבעל"ט
המולד יהיה יום ראשון, שעה 12 בצהריים, 14 דקות ו- 4 חלקים

לקוראינו: מאמרים המופיעים ללא ציון שם הכותב, נכתבו על ידי חברי המערכת

חברי המערכת: הרב אברהם פוס, משה רוט, נפתלי יערי, יהודה מליק
העריכה בסיוע אברכי כולל "יד ברודמן" ללימודי הוראה ודיניות, בית שפירא, רחובות
טלפון: 08-9412048
אתרנו באינטרנט: www.pirsuma.com/siach
הדפסה: דפוס ש.ה.ר. רחובות 70. 08-9475106

בסיוע כולל "יד ברודמן" רחובות

יציאת שבת
5:28

כניסת שבת
4:29

יוצא לאור לעילוי נשמת הקדושים

מיכאל יצחק מליק ואברהם פלדמן הי"ד

פרשת תולדות, מרחשון תשע"ד שבת מברכין שנה שלושים וחמש, גיליון מס' 6
גליון זה יוצא לאור בחסות עיריית רחובות, האגף למוסדות העירייה, המהלקה לתרבות תורנית

"מאיבי תחכמני"

"וַיִּתְרַצְּנוּ הַבְּנִים בְּקִרְבָּה וְתֹאמְרוּ: אִם כֹּן, לָמָּה זֶה אֲנִי? וְתִלְךְ לְדַרְשׁ אֶת ה' " (כה, כב). מדוע סיבב הקב"ה כך, שדווקא "אנכי" אלד בן רשע כעשׂו? ועוד, מדוע יחד עם יעקב - איש צדיק? אך לפי זה, צריך להבין גם מה שהשיב לה הקב"ה (שם, פסוק כג): "וַיֹּאמֶר ה' לֵה, שְׁנֵי גֹיִם בְּבִטְנְךָ!"

ועוד בפרשתנו (שם, פסוקים כה-כו): "וַיִּצְאָה הָרִאשׁוֹן אֲדֹמֹנִי כְּלוּ כְּאֹדֶת שַׁעַר, וַיִּקְרָא שְׁמוֹ עֶשָׂו. וְאַחֲרָי כֵּן יָצָא אַחִיו וַיִּדּוּ אֶחְזָת בְּעֶקֶב עֶשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וּפִירֵשׁ רִשׁוֹ: " (ויקרא שמו יעקב-הקב"ה". ומכיוון שהקב"ה בכבודו ובעצמו קרא שמו "יעקב", על שם: "וַיִּדּוּ אֶחְזָת בְּעֶקֶב עֶשָׂו. משמע, שזה לא סתם מעשה בעלמא, אלא היה כאן עניין גדול בעבודת ה'. אם כן, עלינו להבין, מהי העבודה הנרמזת באחיות יעקב-עשׂו?

כדי ליישב, נקדים יסוד נפלא מדברי ה"קדושת לוי" שמפרש הפסוק (תהלים קיט, קצח): "מַאיֲבֵי תַחְכְּמֵי מִצְוֹתֶיךָ, כִּי לְעוֹלָם הִיא לֵי". ראוי ללמוד מיצר הרע, שמפתה האדם לדבר עבירה. כי כמו שהרשעים משתמשים בכל מיני תחבולות למלא תאוותם, ואפילו שהם נכשלים כמה פעמים - אינם מתייאשים, על אחת כמה וכמה שאנו חייבים להשתמש בכל מיני תחבולות, איך להתגבר על יצר הרע ולעבוד את ה'. זהו פירוש הפסוק "מַאיֲבֵי" - שהם היצר הרע, "תַחְכְּמֵי מִצְוֹתֶיךָ" - אני מתחכם איך לעבוד את ה' בהתלהבות, "כִּי לְעוֹלָם הִיא לֵי" - כי התשוקה לעבירה היא נפסדת וכלה כרגע.

רעיון זה מצינו ב"חובת הלבבות" (שער חשבון הנפש, פ"ג), שיש לאדם ללמוד זריזות לְכַבֵּר מִצְוֵה מוֹרִיזוֹתָם שֶׁל עוֹבְרֵי עֲבִירָה לְמַלֵּא תְּאוֹת לִיבָם.

מסופר על חסיד שפיתחו יצר הרע ללכת לבית שעשועים. חזר בערב לביתו והחל לבכות בקול גדול. שמעה אשתו ושאלה: "מה היה עליך?" סיפר לה שהיה בבית שעשועים וראה איך רוקדים בערבוביה ואיך שמחים ומזמרים בדברי הבל נְרִיק, ואינם נרדמים על הגמרא כמוני כבר ב-10 בערב. ראיתי כמה אני חסר את שמחתם וחשקם בדברי תורה, עדיין לא הגעתי לדרגתם הגבוהה בשמחת עבודת ה'. קבלתי על עצמי, עקב רְאוּתִי כָל זֹאת, לאהוב, לשמוח ולהתמיד יותר בעבודת ה', שנאמר: "מַאיֲבֵי תַחְכְּמֵי מִצְוֹתֶיךָ".

על פי יסוד זה, מבאר ה"תפארת שלמה", מה שסיבב הקב"ה שיעקב יקבל הברכות מיצחק, דווקא בהיותו לבוש בבגדי עֶשָׂו, ככתוב (כו, טו): "וַיִּתְקַח רַבְקָה אֶת בְּגָדֵי עֶשָׂו בְּנֵה הַגְּדֵל הַחֲמֹדֶת אֲשֶׁר אָתָּה בְּבִית, וַתַּלְבֵּשׁ אֶת יַעֲקֹב בְּנֵה הַקֶּטָן". לרמז, שזאת הייתה עבודתו בקודש, שישתמש עם בגדי עֶשָׂו ללמוד ממנו איך לעבוד את ה'. ובלשונו: "בגדי עֶשָׂו הַחֲמֹדֶת" - הם התאוות והחמדות הרעות של עֶשָׂו, וַתַּלְבֵּשׁ אֶת יַעֲקֹב בְּנֵה הַקֶּטָן" - הם מלבישים את אותו החשק והרצון של תאוות העולם הזה, לקחת את אותו חשק לעבודת הבורא.

ועתה, נבין את תשובת הקב"ה לרבקה. על שאלתה: "למה זה אנכי?", השיב הקב"ה: "שְׁנֵי גֹיִם בְּבִטְנְךָ וְשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמֶּעֵיד וַיִּפְדֶּיךָ" (כה, כג). שני גויים בביטן ושני לאומים ממעיד ויפדוך - זה לצד הקדושה וזה לצד הטומאה. אך למרות כל זאת, "וְלֹאִים מְלֵאִים יֶאֱמָרְךָ" (שם) - גם לאום של יעקב שהם בני ישראל מצד הקדושה, יצטרכו לפעמים להתאמץ ולהתחזק כדי ללמוד מעֶשָׂו הרשע איך לעבוד את ה', בבחינת "מַאיֲבֵי תַחְכְּמֵי מִצְוֹתֶיךָ" ועל ידי זה נמצא, כי "וְיָבֵד יַעֲבֹד צַעִיר" (שם). עֶשָׂו - האח הגדול - הוא זה שיעבוד את יעקב, לסייע לו בעל כורחו ובניגוד לרצונו להתעלות בעבודת ה', על ידי שיעקב ילמד מתחבולותיו. וזהו "וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ יַעֲקֹב" - הקב"ה, לרמז, כי עבודה זו של "וַיִּדּוּ אֶחְזָת בְּעֶקֶב עֶשָׂו" - היא עבודה חשובה. וכך לדורות, ידינו תהא אוחות בְּעֶקֶב עֶשָׂו וְדוּמִיו. כדי להוציא ממנו את הטוב שיוֹרֵד מֵהַקְּבִי"ה אֵלֵינוּ, כנאמר "מַאיֲבֵי תַחְכְּמֵי מִצְוֹתֶיךָ", בבחינת "כִּל דְּעֶבֶד רַחֲמָנָא לְטָב עֲבָד" (ברכות ס, ב) והקב"ה יסייענו על מעשה רצונו, אמן כן יהי רצון.

יקנה יוסף

גיליון זה מוקדש ע"י הרב אברהם פוס ורעייתו שיחיו
לע"נ הסב, הרה"ח ר' יהודה ב"ר מאיר פוס זצ"ל, נלב"ע ב' בכסלו תשל"ג
כמו כן מוקדש גיליון זה ע"י ר' משה פרידמן נ"י, מנהל דפוס ש.ה.ר.
לע"נ האב, ר' חיים ב"ר משה פרידמן ז"ל, נלב"ע ל' במרחשון תשנ"ט
נתקבלה אף תרומה מאת ר' נפתלי זיסמן נ"י
לע"נ אביו, ר' שבתאי ב"ר נפתלי זיסמן ז"ל, נלב"ע א' בכסלו תשנ"ו
ולע"נ מרת טובה יונה רוזנקרנץ ע"ה בת ר' הרמן צבי ז"ל, נלב"ע ג' בכסלו תשס"ח
תנצב"ה

אדמונים

על שתי דמויות שונות בתנ"ך נאמר, שהיו אדמוניים: עֶשָׂו ודוד. לכן, בבואנו לבאר מילה זו, עלינו להתייחס במקביל לשתי הדמויות. אם נסביר זאת כדבר פיסי, הרי שאין בעיה לבוא ולומר, ששניהם היו בעלי לְחָיִים אדומות ("דעת מקרא"), או כדברי הרד"ק: "וברוב הנולדים יצאו אדומים, אלא ר"ל, 'אדמוני' - חזק באדמומיות". כך מפרש הרש"ר הירש, המוסיף: "סימן לרענות החיים". לדעת השד"ל, היה שיער ראשו אדמוני, ומכאן הכינוי "גייגיי", לדוד וגם לעֶשָׂו. השד"ל מביא דעה נוספת, שגון-עורו היה נוטה לאדמומיות. ואכן, ניתן לחזק גישה זאת (באשר לְחָיִים או לעור), מפסוק ב"שיר השירים": "דודי צח ואדום... קוצותיו תלתלים שחרות פְּעֹרֵב" (ה, י-יא). מכאן ברור, שאין הכוונה לשיער אדמוני, ולכן צריך להסיר מדוד את הכינוי הנ"ל...

אבל לדעת רש"י: "סימן הוא שיהא שופך דמים". כלומר, יש בו תכונה רעה, כדברי ה"אבן עזרא": "יוד...נוסף כיווד אכזרי". כלומר, אם הייתה הכוונה לצבע, היה צריך להיות כתוב: "אדמוני", לכן היו"ד הנוספת "הופכת" את המילה לתכונה. וכך מרחיב כדרכו האברבנאל: "אדומיים, שחוריים, שהם היותר רעים שבמזגים (תכונות)...שהאדמוני מורה על היותו שופך דמים, אולי היה מחלקו של מאדים" (על פי חז"ל, אדם הנולד במזל מאדים - עלול להיות רוצח. אך אם הוא "עובדי" על עצמו - זוכה והופך לשוחט או מוהל...). וממשיך הפרשן: "עֶשָׂו היה טבעו ומזגו נוטה לרתיחת

הדם" (העולה לי לראש, כבשפת ימינו...), ואז יש לו נטייה לכעס, אכזריות ושאר המידות המגוננות. את כל זה קל לומר על עֶשָׂו, שהוא - על פי מדרשי חז"ל - היה רשע (מהפשט קשה להוכיח זאת). אבל האם ניתן לומר דברים כאלו על דוד - "נעים זמירות ישראל"? ובכן, ניתן לומר, שהוא אכן, כחז"ל נולד במזל מאדים, אך הוא "עבדי" על עצמו ותיעל את מזלו להריגת אויבים, ופה נָשָׂם ניתן למצוא בקורותיו את הנטייה השלילית: הוא כורת את ראש קָלִית ונושא אותו... זכרו! הוא היה עדיין מאד צעיר (בנו של גדעון, למשל, סרב להרוג את מלכי המדיינים לבקשת אביו). כמה מאיתנו היו עושים כן? וכן: שאל ביקש "מהרר", לנישואיו עם מיכל, מאה עֲרְלוֹת פלישתים, ודוד הביא מאתיים. הוא התאכזר למואבים והרג שני שלישי מהשבויים. הוא פשט (בהיותו בחסות אכיש) על עיירות והרג שם את כולם, כדי שאכיש יחשוב, שהוא "פושט" על יישובי עברים ועוד. אבל הוא גם התאפק שלא להרוג את שאול וכד', כך שבסך הכל הוא היה דמות חיובית ביותר.

מנחם אדלשטיין

"מתורתם"

"אחד העם"

יצחק מגיע עם משפחתו לְגֵרָר ואומר, שרבקה היא אחותו (כו, ז). לאחר שאבימלך מגלה את האמת, הוא תמה על התנהגותו של יצחק - "מה זאת עשית לנו, כמעט שכב אחד העם את אשְׁתְּךָ...!" (שם, פסוק י) ורש"י מפרש: " 'אחד העם' - המיוחד בעם, זה המלך". כיצד הגיע רש"י למסקנה הזאת? וכי לא פשוט יותר לפרש כמו החזקוני: " 'אחד העם' - כפשוטו, אחד מן העם, הן גדול הן קטן"? כדי לענות על השאלה, נפליג לענין אחר. **שאל המלך** - חטא בעמלק ונענש בלקיחת המלכות ממנו. לעומתו, **דוד** - חטא בבת שבע ובאוריה החתי, ובסופו של דבר, מלכותו נשארה ואף זכה למנות בחייו את יורש העצר. במילים של הגמרא (יומא כב, א): " **שאל** באחת ועלתה לו, **דוד** בשתיים ולא עלתה לו". מדוע? **רבי יוסף אלבו** בספרו "**ספר העיקרים**" (מאמר רביעי, פרק טו) מתרץ כך: "הטעם בזה לפי דעתי הוא, ש**דוד** לא חטא במצווה פרטית שנצטווה בה אחר שהיה מלך, או במצווה פרטית שנצטווה בה בתורה מצד שהוא מלך, אלא במצווה כוללת אותו עם כל האנשים. כי איסור אשת איש או רציחה כוללת כל האנשים, ולכן ראוי שיהיה עונשו שווה לעונש כלל האנשים. אבל **שאל** חטא במצווה פרטית אליו מפי שמואל, אחר שהיה מלך או מצד שהיה מלך... ובעבור זה נענש בהסרת מלכותו

מזרעו". **הרב מִדן** בספרו, אינו משתכנע מדבריו של רבי יוסף אלבו, וטוען, שחטאו של דוד - נגע בשורשה ובכבשונה של מלכות. וכך הוא מסביר: מובן מאליה, שהוראות היתר אמיתיות עמדו לדוד בשעה שלקח את בת שבע ושלח את אוריה "אל מול פני המלחמה החזקה" (שמואל-ב יא, טו), ואף על פי כן, אחריות מסוימת עדיין רבצה אליו, כפי שמוכיח אותו הנביא. חטא זה, בו המלך מנצל את סמכותו בכדי לקחת את האשה היפה ולהרוג את בעלה, מוכר לנו מאוד מספר בראשית. הלא זה היה המצב המוסרי בימי המבול - "ניִיְאָרו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הָנָה, וַיִּקְחוּ לָהֶם מְכַל אִשֵּׁר פְּחָרוֹ" (ו, ב). החמס לא התבטא רק בנטילת ממון, אלא גם בנטילת נשים.

ה"פריבילגיה" הזאת הייתה שמורה לאותם שרים ונכבדים - "בני האלהים", ובראש ובראשונה - למלך. כאשר מבחינים שְׂרָי פָּרַעַה ביופיה של שרה, הם אינם מנסים לקחת אותה לעצמם, אלא מדווחים למלך - "ניִיְאָרו אֹתָהּ שְׂרָי פָּרַעַה וַיְהִלְלוּ אֹתָהּ אֶל פָּרַעַה" (יב, טו). גם בסיפור שלנו, ברור מאוד שרבקה הייתה "מיועדת" לאבימלך, ולא לאף אחד אחר. לכן, התגלית שרבקה היא לא "אחות יצחק" אלא אשתו, מלחיצה אותו מאוד, וכשהוא אומר "כמעט שכב **אחד העם** את אשְׁתְּךָ", מובן שהוא מתכוון לעצמו. נמצא, שדברי רש"י, שנראים במבט ראשון - רחוקים מן הפשט, הולמים אותו בצורה טובה ביותר. **איתי וייס**

פינת ההלכה

"שָׁנִים מקרא אחד תרגום" (ו)
א. ה"בית יוסף" (סימן רפה) מביא בשם "תרומת הדשן" (ח"א, סימן כג): "ידוקא פרשת השבת - חייב להשלים, אבל אין צריך לקרות פרשת יום טוב". ומוסיף "תרומת הדשן", שאף שלפי פירוש רבנו חננאל (ברכות ח, ב) - צריך לקרות את פרשת יום טוב כדי שיהא רגיל במה שהציבור קורין, לשאר הגאונים - אין צריך ולא נהגו לקרוא. עוד הביא בשם המרדכי, שאין צריך לקרות את ההפטרה של פרשת השבוע, וכן אין צריך לקרות את ההפטרה שקוראים במנחה.
ב. ה"דרכי משה" (שם) הביא, ש"תרומת הדשן" כתב, שמכל מקום נהגו לקרות את ההפטרה. וכך כתב הרמ"א (סימן רפה, סעיף ז): "וכן אין צריך לקרות ההפטרות, ומכל מקום נהגו לקרות ההפטרה".
ה"מגן אברהם" (שם, סק"יב) הסביר, שהטעם שנהגו לקרות את ההפטרה הוא, לא משום שיהא רגיל במה שהציבור קורין שהרי אין הלכה כרבנו חננאל, אלא שהטעם הוא, משום שמה יעלה למפטיר ויהיה צריך לקרוא ההפטרה. אך לגבי קריאת הפרשה עצמה - אין טעם זה שייך, שהרי אותה בדרך כלל קורא רק

בעל הקורא.
"קצות השולחן" (סימן עב, סק"יב) כתב, שלפי הסבר ה"מגן אברהם", מי שלא קרא את ההפטרה לעצמו עד אחרי התפילה, שוב אין צריך לקרוא את ההפטרה לעצמו, מה שאין כן לגבי קריאת הפרשה עצמה.
כעין זה העיר ה"שמירת שבת כהלכה" (פרק מב, הערה רלג), שבמקום שהבעל הקורא הוא הקורא את ההפטרה מנביא שבקלף - אין הציבור צריכים לקרוא לעצמם את ההפטרה.
ג. ה"משנה ברורה" (רפה, סק"יב) כתב, שבארבע פרשיות - יקרא את ההפטרה של ארבע פרשיות ולא של אותה פרשה. וב"שולחן ערוך הרב" (סעיף י) הוסיף, שכן הדין לגבי שבת ראש חודש, ערב ראש חודש שחל בשבת ושבת תרומה. אמנם, ה"מגן אברהם" (שם, סק"יב) הביא בשם "כנסת הגדולה", שהמנהג לקרוא את ההפטרה של הפרשה ולא את ההפטרה האחרת (עיין "מחצית השקל", הטעם לכך).
ד. אך יש להוסיף, שיש שלא נהגו כלל בקריאת ההפטרה, בגמר קריאת "שָׁנִים מקרא אחד תרגום".
ה. נסיים בדברי הרב משה פיינשטיין (אורח חיים - ח"ה, סימן יז): "אף מי שתורתו ואומנותו - כרשב"י וחבריו, שהיו פטורים מתפילה דרבנן, היו חייבין בקריאת הפרשה שָׁנִים מקרא אחד תרגום".
הרב אריה ויזל

"חנוך לנער"

את המפגש בין עֶשָׂו ליצחק, כאשר עֶשָׂו חוזר מצידו כפי שצווה שעל ידי אביו, מתארת התורה (כו, לא-לו): "וַיַּעַשׂ גַם הוּא מִטְעָמִים וַיָּבֵא לְאָבִיו, וַיֹּאמֶר לְאָבִיו: יָקֵם אָבִי וַיֹּאכַל מִצֵּיד בְּנִי, בְּעֵבֶר תִּבְרַכְנִי וְנִשְׁפָּד. וַיֹּאמֶר לוֹ יִצְחָק אָבִיו: מִי אַתָּה? וַיֹּאמֶר: אֲנִי בְנֶךָ בְּכָרְךָ עֶשָׂו. וַיִּחַדֵּד יִצְחָק חֲרָה גְדֹלָה עַד מָאֵד וַיֹּאמֶר: מִי אֶפְאֹל הוּא הַצֵּד צֵיד וַיָּבֵא לִי וַאֲכַל מִכָּל, בְּטָרְם תִּבּוֹא וְאֶבְרַכְהוּ, גַּם בְּרוּךְ יִהְיֶה. כְּשִׁמְעַע עֶשָׂו אֶת דְּבָרֵי אָבִיו וַיִּצְעַק צְעָקָה גְדֹלָה וּמְרָה עַד מָאֵד, וַיֹּאמֶר לְאָבִיו: בְּרַכְנִי גַם אֲנִי אָבִי. וַיֹּאמֶר: קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב? וַיַּעֲקֹבנִי זֶה פְעָמִים, אֶת בְּכָרְתִי לָקַח וְהָנָה עֲתָה לָקַח עֲתָה לָקַח בְּרַכְתִּי".
הרמב"ן מעלה תְּהִיָּה גדולה (כו, לג): "אין דרך הַחֲרָד חרדה גדולה עד מאד וצועק ימי הוא אשר רָמַנִי לברך אותו, שישלים צעקתו לאמר מיד **גם ברוך יהיה**, אבל היה ראוי שְׁיִקְלְלֵהוּ? ועוד, כי היה עֶשָׂו צועק עליו לאמר: 'ולמה תִּבְרַכְהוּ עֵתָה אבִי, ואֵיךְ יאמין עֶשָׂו כי במרמה היה מתחלה, בראותו כי עֵתָה יברך אותו ברצונו? הרי ממה נפשך, אם הברכה הושגה במרמה - לא תתקיים, ואם יצחק עצמו אומר 'גם ברוך יהיה', משמע, שהברכה הגיעה לכתובת הנכונה!
ניתן לשמוע תמיהה זו בעצם דבריו של יצחק: "מי אֶפְאֹל הוא הַצֵּד צֵיד וַיָּבֵא לִי וַאֲכַל מִכָּל, בְּטָרְם תִּבּוֹא וְאֶבְרַכְהוּ, גַּם בְּרוּךְ יִהְיֶה? וְהָנָה עֲתָה לָקַח עֲתָה לָקַח בְּרַכְתִּי זֶה פְעָמִים וְהָנָה עֲתָה לָקַח עֲתָה לָקַח בְּרַכְתִּי".
נפתלי יערי